

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/168/2004

STYL I KULTURA JAZDY POLSKICH KIEROWCÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 października 2003 roku

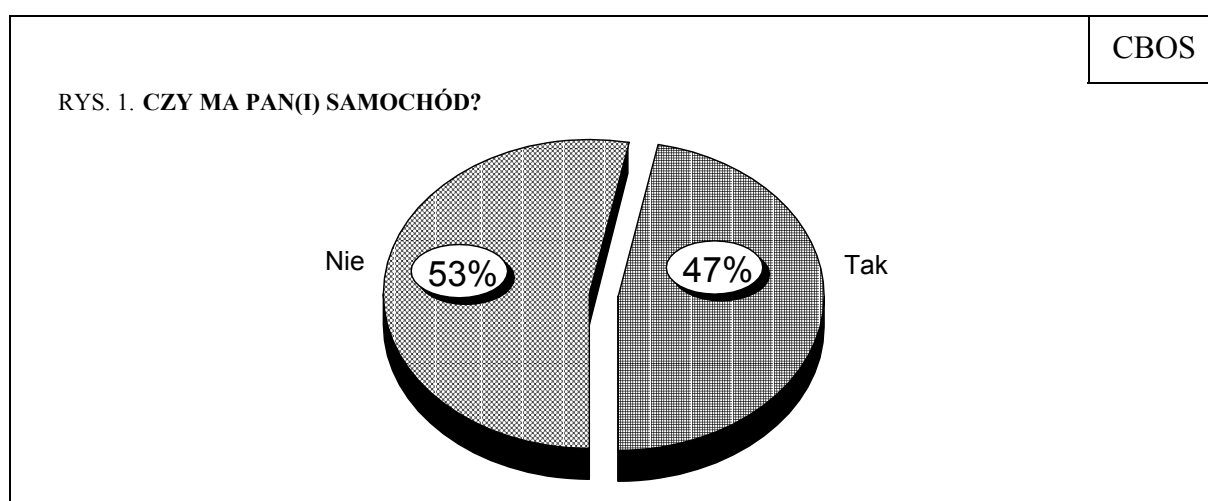
- Polscy kierowcy nie cieszą się w społeczeństwie najlepszą opinią: około jednej trzeciej badanych źle ocenia ich jazdę pod względem ostrożności, przestrzegania przepisów, odpowiedzialności i bezpieczeństwa, co piąty ma złe zdanie o kulturze jazdy większości kierowców. Prawie połowa respondentów (48%) jest również przekonana, że obniża się poziom kultury jazdy.
- Do najbardziej irytujących zachowań kierowców należą w opinii ankietowanych: zbyt szybka jazda (34%), zajeżdżanie drogi (19%), wymuszanie pierwszeństwa i agresja na drodze (po 15%), nieprzepuszczanie pieszych na pasach (14%), jazda po spożyciu alkoholu (13%) oraz używanie wulgaryzmów i przekleństw (11%).
- Ponad dwie trzecie badanych uznaje za powszechne takie zachowania kierowców, jak ostrzeżenie o kontroli radarowej i podziękowanie gestem lub sygnałem świetlnym za ustąpienie drogi, dwie piąte uważa, że powszechny jest zwyczaj ułatwiania wyprzedzania, a jedna trzecia - wpuszczania pojazdów włączających się do ruchu.
- Większość osób prowadzących samochód jest przekonana, że polscy kierowcy nagminnie popełniają wykroczenia przeciwko przepisom kodeksu drogowego. Do najczęściej popełnianych błędów i wykroczeń zaliczana jest zbyt szybka jazda (97%), wyprzedzanie w sposób niedozwolony (85%), wymuszanie pierwszeństwa przejazdu (76%) i zatrzymywanie się w miejscach niedozwolonych (70%).
- Ponad połowa badanych prowadzących samochód (58%) przyznaje, że zdarza im się łamać przepisy drogowe. Wśród przyczyn wykroczeń najczęściej wymieniano pośpiech (46%) oraz niedostosowanie przepisów do panujących na drodze realiów (20%).
- Połowa ankietowanych ma wśród przyjaciół lub rodziny kogoś, kto miał wypadek drogowy. Co szósty Polak (16%) stracił w wypadku kogoś bliskiego, co siódmy (14%) sam był ofiarą wypadku, a co szesnasty (6%) - sprawcą.
- Stan polskich dróg respondenci oceniają jako katastrofalny: 57% uważa, iż jest on bardzo zły, a dalsze 36% - że raczej zły.

Posiadanie i użytkowanie samochodu jest w Polsce szeroko rozpowszechnione - dla wielu Polaków jest on niezbędnym elementem życia codziennego. Motoryzacja przynosi jednak nie tylko korzyści, ale i zagrożenia. Stan bezpieczeństwa na polskich drogach pozostawia wiele do życzenia, o czym świadczą między innymi dramatyczne statystyki wypadków drogowych. Wielu Polaków (pieszych, rowerzystów i kierowców) narzeka na zachowanie innych uczestników ruchu drogowego, oskarżając ich o brak kultury, odpowiedzialności i umiejętności. Sami kierowcy czasem przyznają się do łamania przepisów kodeksu drogowego, skarżąc się na ich niedostosowanie do polskich realiów.

Przeprowadzony we wrześniu sondaż poświęcony był kwestii społecznej oceny kultury i stylu jazdy polskich kierowców, a także popełnianych przez nich błędów i wykroczeń¹.

POSIADANIE I UŻYWANIE SAMOCHODU

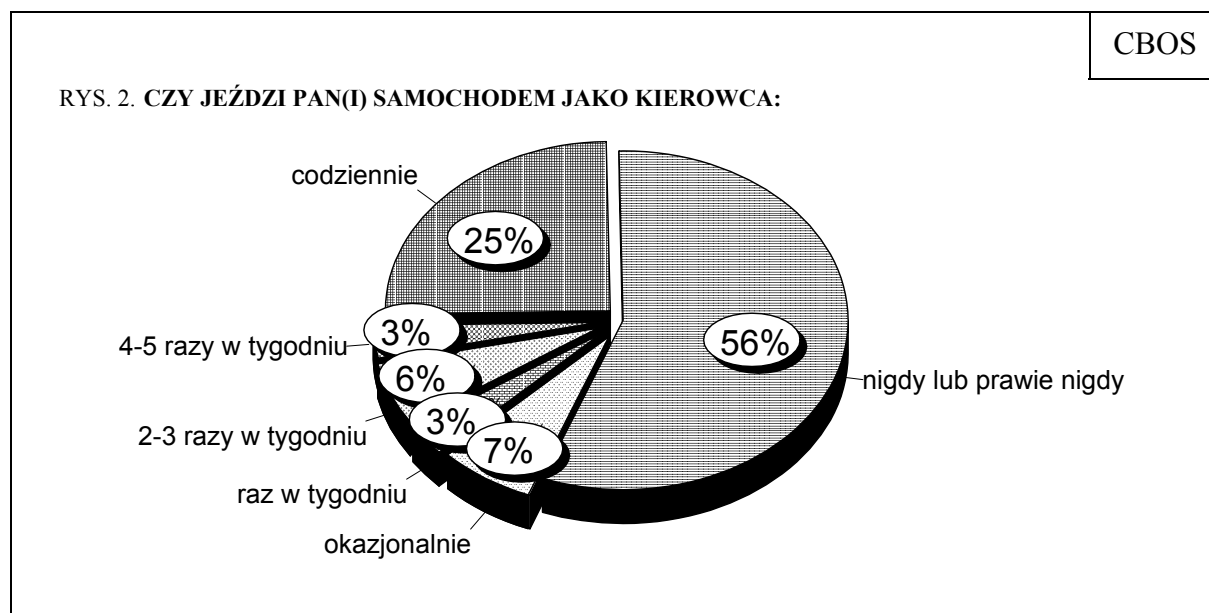
Blisko połowa ankietowanych (47%) deklaruje, że posiada samochód.

¹ Badanie „Omnibus” przeprowadzono w dniach 17-21 września 2004 roku na liczącej 935 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

Na posiadanie samochodu ma wpływ głównie pozycja zawodowa i powiązana z nią sytuacja finansowa: im wyższe jest wykształcenie badanych i lepsza ocena własnych warunków materialnych, tym większy wśród nich odsetek stanowią właściciele samochodów. Podobnie znacznie więcej właścicieli aut jest wśród respondentów, w gospodarstwach których miesięczne dochody wynoszą powyżej 1200 zł na osobę, niż wśród pozostałych. Na posiadanie samochodu wpływa również przynależność do poszczególnych grup społeczno-zawodowych: najczęściej mają go osoby pracujące na własny rachunek (81%) oraz należące do kadry kierowniczej i inteligencji (77%), najrzadziej natomiast uczniowie i studenci (23%) oraz emeryci (25%). Znacznie częściej właścicielami samochodów są mężczyźni (56%) niż kobiety (39%).

Codziennie prowadzi samochód jedna czwarta ogółu Polaków (25%), większość zaś (56%) twierdzi, że w ogóle lub prawie w ogóle nie jeździ samochodem jako kierowca.

Wśród respondentów, którzy deklarują, że codziennie prowadzą samochód, więcej jest mężczyzn niż kobiet, osób z wyższym wykształceniem, osiągających dochody *per capita*

powyżej 1200 zł oraz dobrze oceniających własne warunki materialne. Oczywiście również w tym przypadku duży wpływ ma przynależność do grup społeczno-zawodowych: prowadzący samochód codziennie to najczęściej osoby pracujące na własny rachunek (78%) oraz kadra kierownicza i inteligencja (59%), a najrzadziej - emeryci (6%) i renciści (14%).

STYL JAZDY

Polscy kierowcy nie cieszą się w społeczeństwie najlepszą opinią. Dominują ankietowani określający jazdę większości kierowców jako średnią pod każdym względem, a wśród pozostałych przeważają opinie negatywne. Warto zwrócić uwagę, że około jednej trzeciej badanych źle ocenia jazdę większości kierowców pod względem bezpieczeństwa, odpowiedzialności, ostrożności i przestrzegania przepisów. Trzeba jednak podkreślić, że tegoroczne opinie na ten temat są dużo lepsze niż oceny z 1998 roku², choć zmiany polegają na spadku liczby ocen negatywnych na rzecz opinii umiarkowanych, podczas gdy odsetek dobrych ocen pozostaje ciągle na niskim poziomie.

Tabela 1

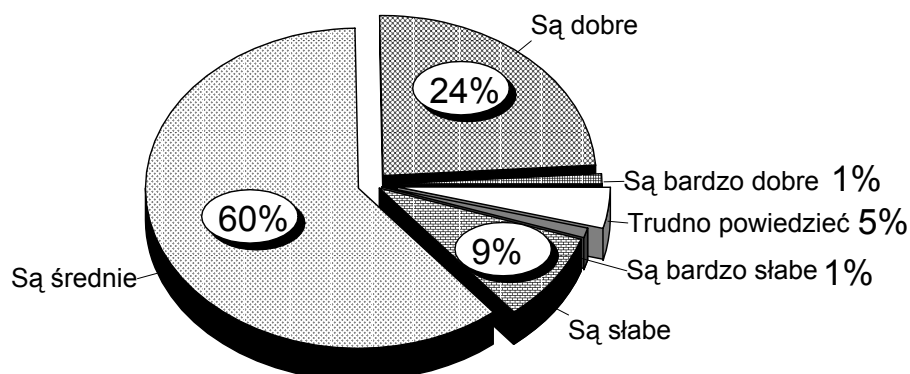
Jak, ogólnie rzecz biorąc, określił(a)by Pan(i) jazdę większości polskich kierowców pod względem:	Dobrze		Średnio		Źle		Trudno powiedzieć	
	1998	2004	1998	2004	1998	2004	1998	2004
	w procentach							
- kultury jazdy	9	11	47	67	39	19	5	3
- bezpieczeństwa jazdy	6	7	39	60	50	30	5	3
- odpowiedzialności	8	8	42	57	43	30	7	5
- przestrzegania przepisów	8	9	41	56	44	30	7	4
- ostrożności	6	8	40	53	49	35	5	4

Nieco lepiej od stylu jazdy polskich kierowców oceniane są ich umiejętności prowadzenia samochodu - wprawdzie i w tym przypadku większość społeczeństwa (60%) określa je jako średnie, jednak niemal jedna czwarta (24%) uznaje je za dobre, a nieliczni (1%) za bardzo dobre. Co dziesiąty respondent (10%) ocenia, że umiejętności polskich kierowców są słabe lub bardzo słabe.

² Por. komunikat CBOS „Polak za kierownicą”, sierpień 1998.

CBOS

RYS. 3. JAK, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, OCENIA PAN(I) UMIEJĘTNOŚCI PROWADZENIA SAMOCHODU PRZEZ POLSKICH KIEROWCÓW?

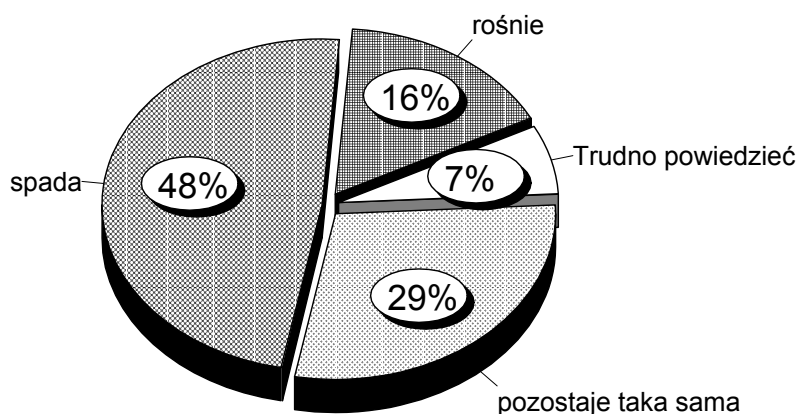

KULTURA JAZDY

Kultura jazdy polskich kierowców nie jest oceniana zbyt wysoko. Warto również zwrócić uwagę, że mimo poprawy ocen w stosunku do roku 1998 (por. tabela 1) prawie co drugi ankietowany (48%) uważa, że obniża się poziom kultury jazdy.

CBOS

RYS. 4. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE KULTURA JAZDY POLSKICH KIEROWCÓW:

Na pierwszym miejscu wśród spontanicznie wymienianych wykroczeń i innych irytujących zachowań polskich kierowców znalazła się zbyt szybka jazda (mówiło o tym 34% ankietowanych). Za szczególnie denerwujące badani uznali również zajeżdżanie drogi

i wyprzedzanie „na trzeciego” (19%). Co siódmy (15%) skarżył się na wymuszanie pierwszeństwa. Tyle samo osób za najbardziej irytujące uznało agresywną jazdę i nieliczenie się z innymi uczestnikami ruchu drogowego. Narzekano również na nieprzepuszczanie pieszych na pasach (14%), jazdę po spożyciu alkoholu (13%) oraz brawurę i nieostrożność innych kierowców (11%).

Znacznie mniejsza liczba ankietowanych wskazała na niezdecydowanie i brak szybkich reakcji na drodze (3%), nieużywanie kierunkowskazów (3%) czy też niedoświadczenie kierowców i oślepienie innych „długimi” światłami (po 1%).

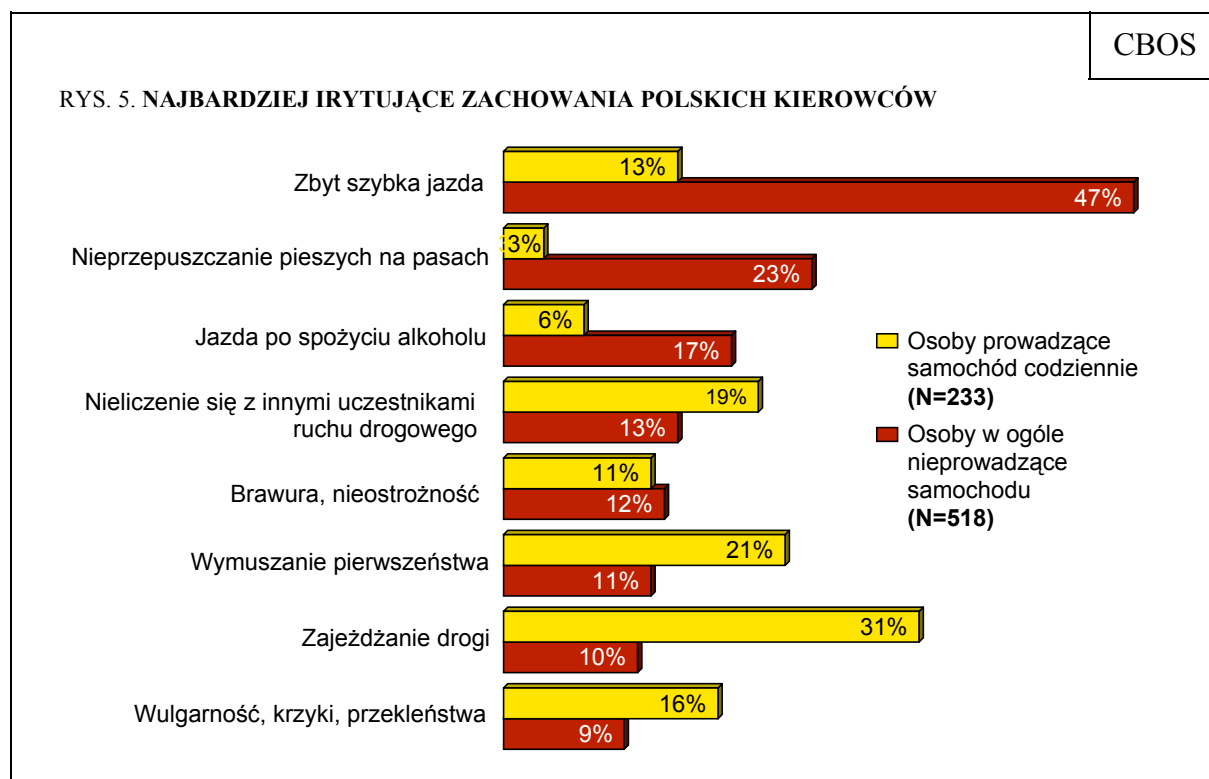
W spontanicznych wypowiedziach wymieniano również inne przejawy braku kultury polskich kierowców, w tym przede wszystkim wulgarność, krzyki i przekleństwa (11%), poganianie innych klaksonami (7%), a także ochlapywanie przechodniów podczas zbyt szybkiej jazdy przez kałuże (2%), słuchanie głośnej muzyki (1%).

		CBOS
Jakie zachowania polskich kierowców najbardziej Pana(ia) irytują?		
Zbyt szybka jazda		34%
Wyprzedzanie „na trzeciego”, zajeżdżanie drogi		19%
Agresja podczas jazdy		15%
Wymuszanie pierwszeństwa		15%
Nieprzepuszczanie pieszych na pasach		14%
Jazda po spożyciu alkoholu		13%
Brawura, nieostrożność		11%
Wulgarność, krzyki, nieprzyjazne gesty, przekleństwa		11%
Poganianie innych klaksonami		7%
Nieprzestrzeganie przepisów i znaków drogowych		6%
Nieużywanie kierunkowskazów		3%
Niezdecydowanie i brak szybkich reakcji na drodze		3%
Ochlapywanie przechodniów wodą i błotem		2%
Niewpuszczanie innych pojazdów do ruchu		1%
Głośna muzyka		1%
Lekceważące traktowanie kobiet kierowców		1%
Niedoświadczenie		1%
Oślepienie „długimi” światłami		1%
Inne		5%
Trudno powiedzieć		4%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badni mogli podać trzy przykłady

Piesi narzekają na inne zachowania polskich kierowców niż osoby regularnie prowadzące samochód. Na rysunku przedstawiono najczęstsze przewinienia polskich

kierowców wymieniane przez osoby w ogóle nieprowadzące samochodu oraz kierujące nim codziennie.

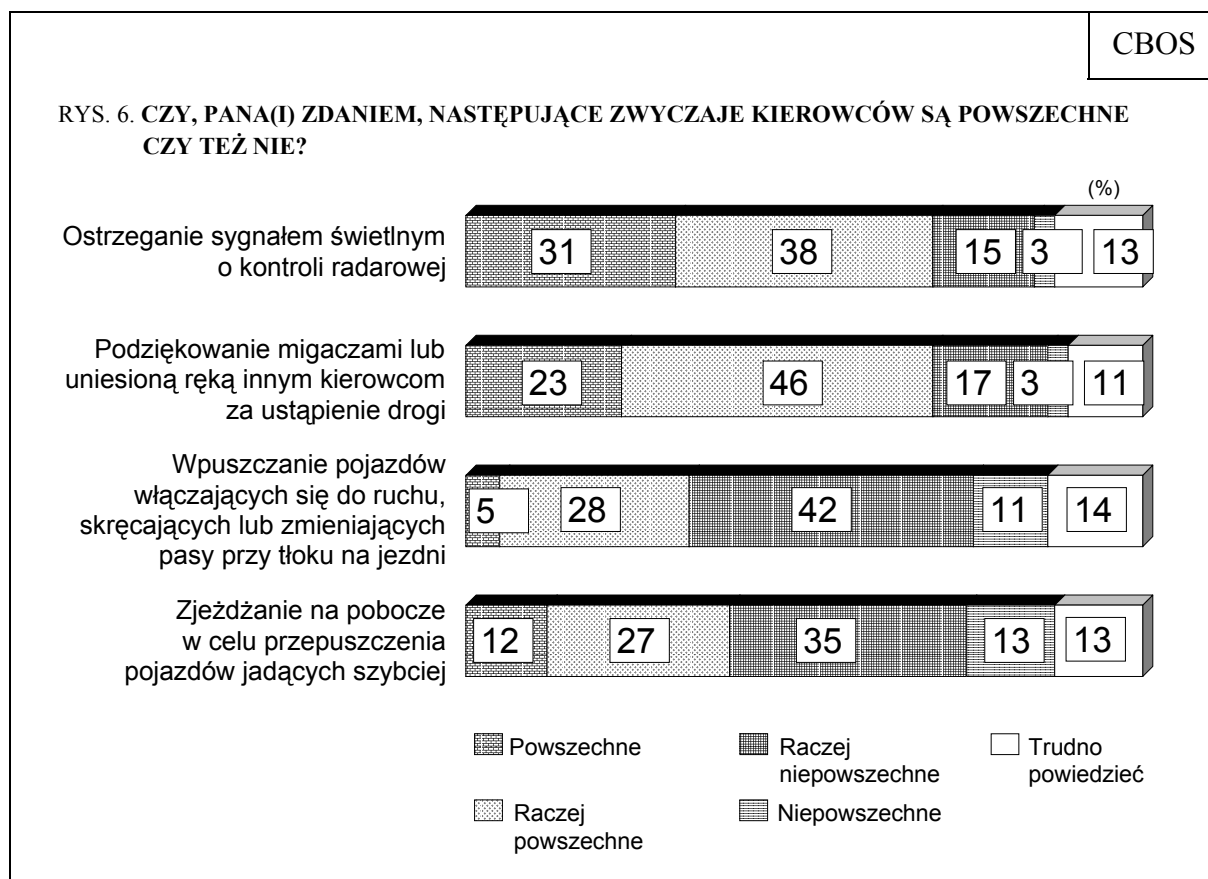

Oczywiście kierowcy dużo częściej narzekają na zajeżdżanie drogi, wymuszanie pierwszeństwa czy wulgarne zachowanie innych kierowców, natomiast osoby nieprowadzące samochodu - na nieprzepuszczanie pieszych na pasach. Również nadmierna prędkość dużo częściej irytuje osoby nieprowadzące samochodu niż regularnych kierowców. Co ciekawe, kierowcy dużo rzadziej narzekają na jazdę innych po spożyciu alkoholu.

Elementem kultury jazdy są zwyczaje kierowców będące przejawem solidarności i współpracy z innymi uczestnikami ruchu drogowego, jak np. pozwolenie innym pojazdom na włączenie się do ruchu czy ostrzeżenie o kontroli drogowej. W tym ostatnim przypadku można mieć wątpliwości, czy jest to pożądany element dominującej kultury jazdy.

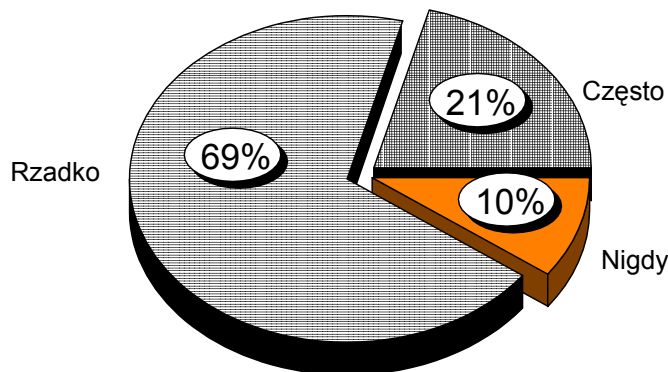
Takie zachowania jak ostrzeżenie sygnałem świetlnym o kontroli radarowej czy podziękowanie gestem lub sygnałem świetlnym za ustąpienie drogi uznaje za powszechne i raczej powszechne 69% respondentów. Natomiast rzadziej dostrzegane są zachowania wymagające od kierowców więcej czasu i wysiłku: zjeżdżanie na pobocze w celu

przepuszczenia pojazdów jadących szybciej uznaje za powszechne blisko dwie piąte ankietowanych, a wpuszczanie pojazdów włączających się do ruchu lub zmieniających pasy - jedynie jedna trzecia.

Jako wskaźnik kultury jazdy kierowcy można również uznać jego zachowanie wobec pieszych. Ankietowanych zapytaliśmy, jak często, gdy czekali przed przejściem dla pieszych bez świateł, zdarzyło się, że jadący samochód zatrzymał się ustępując im pierwszeństwa. W świetle odpowiedzi na to pytanie polscy kierowcy nie są postrzegani najlepiej: prawie cztery piąte badanych (79%) twierdzi, że takie sytuacje mają miejsce rzadko lub nie zdarzają wcale.

RYS. 7. JAK CZĘSTO ZDARZA SIĘ PANU(I), KIEDY STOI PAN(I) NA CHODNIKU PRZED PRZEJŚCIEM DLA PIESZYCH BEZ ŚWIATEŁ, ŻE SAMOCHÓD ZATRZYMUJE SIĘ I USTĘPUJE PANU(I) PIERWSZEŃSTWA?

BŁĘDY I WYKROCZENIA

Negatywnym opiniom na temat kultury jazdy towarzyszą niezbyt pochlebne dla polskich kierowców oceny popełnianych przez nich błędów i wykroczeń. O szczegółową ocenę przestrzegania przez kierowców przepisów drogowych poprosiliśmy tych respondentów, którzy przynajmniej okazjonalnie prowadzą samochód (N=411).

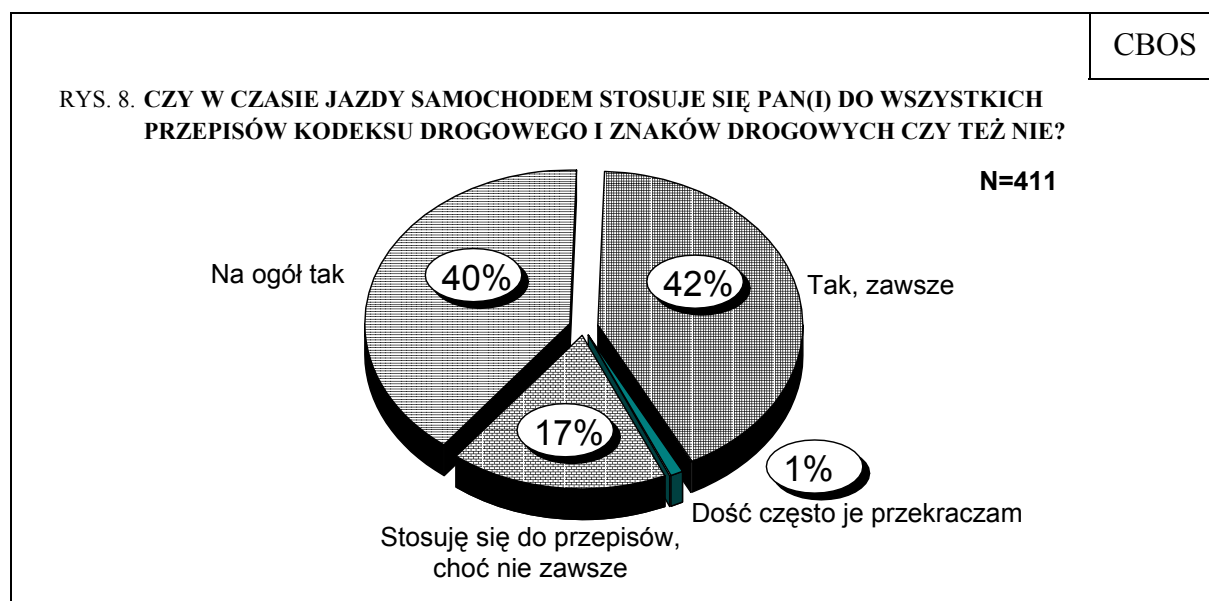
Na pierwszym miejscu wśród wskazywanych wykroczeń stoi łamanie przepisów dotyczących dozwolonej szybkości jazdy: niemal wszyscy ankietowani wskazali nadmierną prędkość jako bardzo częste (70%) i raczej częste (27%) wykroczenie polskich kierowców. Za nagminne uznawane jest również wyprzedzanie w sposób niedozwolony i wymuszanie pierwszeństwa przejazdu.

Warto zauważyć, że nie ma zbyt wielkich różnic między odpowiedziami dotyczącymi poszczególnych błędów i wykroczeń - większość ankietowanych określała je wszystkie jako częste. (Jedyna różnica dotyczy nieużywania kierunkowskazów - ten błąd jako częsty wskazało „jedynie” dwie piąte badanych.) Można powiedzieć, że w opinii respondentów wszystkie wymienione wykroczenia są powszechnie popełniane przez polskich kierowców.

Tabela 2

Jakie, Pana(i) zdaniem, błędy i wykroczenia przeciw przepisom drogowym najczęściej popełniają polscy kierowcy?	Bardzo często i raczej często	Raczej rzadko i bardzo rzadko	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zbyt szybka jazda	97	3	0
Wyprzedzanie w sposób niedozwolony	85	14	0
Wymuszanie pierwszeństwa przejazdu	76	23	0
Zatrzymywanie się w miejscach niedozwolonych	70	29	1
Zajeżdżanie drogi innym	68	31	0
Nieprzestrzegania znaków drogowych	65	34	1
Niezatrzymywanie się na przejściach dla pieszych	64	34	2
Prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu	64	26	10
Jazda samochodem w złym stanie technicznym	63	28	9
Nieużywanie kierunkowskazów	41	58	1
Inne	12	10	78

Badani, którzy przynajmniej okazjonalnie prowadzą samochód, zostali również poproszeni o odpowiedź na pytanie, jak często sami łamią przepisy kodeksu drogowego.

Większość kierowców niechętnie przyznaje się do wykroczeń: 42% twierdzi, że zawsze respektuje wszystkie przepisy i znaki drogowe, a niemal taka sama liczebnie grupa (40%) - że na ogół tak postępuje. Co szósty (17%) przyznaje, iż nie zawsze stosuje się do przepisów, a jedynie nieliczni (1%) twierdzą, że dość często zdarza im się zachowywać na drodze w sposób sprzeczny z przepisami drogowymi.

Wśród tych, którzy zadeklarowali, że zawsze przestrzegają przepisów, przeważają ludzie starsi, mieszkańcy wsi i najmniejszych miast (do 20 tys. ludności). Częściej niż inne grupy społeczno-zawodowe przestrzeganie przepisów deklarują robotnicy niewykwalifikowani i rolnicy, badani o niższych dochodach na osobę w gospodarstwie domowym.

Osoby, które przyznały, że dopuściły się wykroczeń przeciwko kodeksowi drogowemu, zostały poproszone o wymienienie przepisów, jakie najczęściej zdarza im się łamać, oraz określenie przyczyn takiego postępowania.

Ankietowani najczęściej wymieniali przekraczanie dozwolonej prędkości (przyznaje się do tego aż 85% osób, którym zdarza się nie przestrzegać przepisów i znaków drogowych). Na kolejnych miejscach, ale ze znacznie mniejszą liczbą wskazań, znalazły się: zatrzymywanie się w miejscach niedozwolonych (19%), wyprzedzanie w miejscach niedozwolonych (9%) oraz jazda bez zapiętych pasów bezpieczeństwa (8%). Kierowcy przyznawali się również do takich wykroczeń, jak: wymuszanie pierwszeństwa, przekraczanie linii ciągłej, nieprzepuszczanie pieszych na pasach, przejazd na żółtym i czerwonym świetle, ignorowanie znaku „stop” czy też zapomnianie o użyciu kierunkowskazów.

		CBOS
Jakie przepisy drogowe zdarza się Panu(i) najczęściej łamać? Proszę podać trzy najważniejsze		N=235
Przekraczanie dozwolonej prędkości	85%	
Zatrzymywanie się w miejscach niedozwolonych	19%	
Wyprzedzanie w miejscach niedozwolonych	9%	
Jazda bez pasów	8%	
Wymuszanie pierwszeństwa	5%	
Przeoczenie znaków drogowych	5%	
Przekraczanie linii ciągłej	5%	
Nieużywanie kierunkowskazów	4%	
Przejazd na żółtym świetle	3%	
Nieprzepuszczanie pieszych na pasach	3%	
Ignorowanie znaku „stop”	2%	
Inne	2%	

Wśród przyczyn łamania przepisów drogowych najczęściej wymieniano pośpiech (46%). Jedynie 7% ankietowanych po prostu przyznaje, że lubi szybką jazdę. Z drugiej strony jedna piąta (20%) twierdzi, iż winne są również przepisy niedostosowane do realiów, niepotrzebnie nakładające zbyt duże ograniczenia prędkości. Kierowcy zatrzymujący się w miejscach niedozwolonych usprawiedliwiali się tym, że zbyt mało jest miejsc parkingowych i są zbyt drogie (8%). Jako przyczyny łamania przepisów wymieniano również konieczność dostosowania się do sytuacji panującej na drodze i obawy przed tworzeniem się korków, a także pewność siebie na dobrze znanej trasie. Niektórzy skarżyli się na opieszałość i zbyt wolną jazdę innych kierowców. Pojawiły się również odpowiedzi bardziej samokrytyczne: niektórzy przyznawali się do niedbalstwa i nieuwagi czy wręcz lenistwa i wygody, a inni - do brawury i poszukiwania emocji na drodze. Warto zauważyć, iż wykroczenia polskich kierowców nie wynikają z niezajomości przepisów - taką przyczynę wymieniali jedynie nieliczni (1%).

		CBOS
Dlaczego łamie Pan(i) przepisy drogowe, jakie są tego przyczyny? Proszę wymienić trzy najważniejsze		N=235
Pośpiech	46%	
Zbyt duże, niedostosowane do realiów, ograniczenie prędkości	20%	
Zbyt mało miejsc parkingowych i zbyt drogie	8%	
Przyjemność z szybkiej jazdy	7%	
Zapominanie, niedbalstwo, nieuwaga	6%	
Dobra znajomość drogi	5%	
Dostosowanie się do innych użytkowników ruchu drogowego i sytuacji panującej na drodze	4%	
Przepisy niedostosowane do stanu dróg i współczesnych pojazdów	4%	
Opieszałość innych kierowców	4%	
Wygoda, lenistwo	3%	
Niechęć do używania pasów bezpieczeństwa	2%	
Brawura, poszukiwanie emocji	1%	
Brak znajomości przepisów	1%	
Inne	8%	

BEZPIECZEŃSTWO NA DRODZE

Niskie oceny jazdy polskich kierowców pod względem bezpieczeństwa nie zaskakują, jeśli weźmiemy pod uwagę osobiste doświadczenia badanych. Aż 45% Polaków było świadkami wypadków drogowych. Ponad połowa (51%) ma wśród swoich bliskich znajomych, przyjaciół lub rodziny kogoś, kto miał wypadek drogowy; jedna trzecia deklaruje, że zna kogoś, kto w takim wypadku został ranny, a 16% - że straciło kogoś bliskiego.

Tabela 3

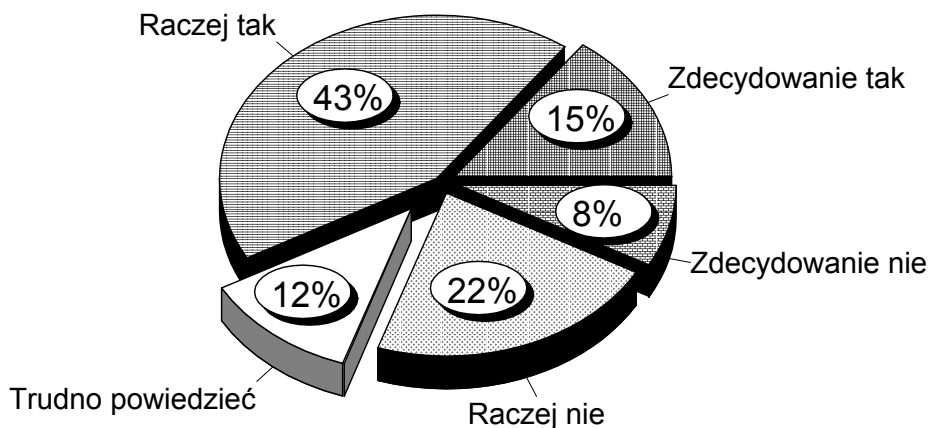
Czy zdarzyło się w Pana(i) życiu, że:	Tak	Nie
	w procentach	
- był(a) Pan(i) świadkiem wypadku drogowego	45	55
• w którym ktoś był ranny	32	67
• w którym ktoś zginął	15	83
- był(a) Pan(i) ofiarą wypadku drogowego	14	86
- spowodował(a) Pan(i) wypadek drogowy	6	94
• w którym ktoś był ranny	2	98
• w którym ktoś zginął	0	100
- ktoś z Pana(i) bliskich znajomych, przyjaciół, rodziny miał wypadek drogowy	51	48
• w którym został ranny	33	66
• w którym zginął	16	83

Pominięto „trudno powiedzieć”

Co siódmy badany (14%) był ofiarą wypadku drogowego, a co szesnasty (6%) przyznaje, że spowodował wypadek. Zarówno ofiarami, jak i sprawcami wypadków częściej są mężczyźni, czego przyczyną może być większa skłonność do brawury i ryzykownych zachowań na drodze. Najwięcej ofiar i sprawców wypadków mieszka w dużych miastach, natomiast najmniej - w miastach do 20 tysięcy mieszkańców, które są, jak się wydaje, najbezpieczniejszym miejscem do korzystania z dróg.

Inicjatywę umieszczania na drogach „czarnych punktów”, czyli tablic informujących o niebezpiecznych miejscach, w których doszło do wielu wypadków drogowych, ankietowani ocenili jako skuteczną - aż 58% uważa, że mają one pozytywny wpływ na bezpieczeństwo jazdy kierowców.

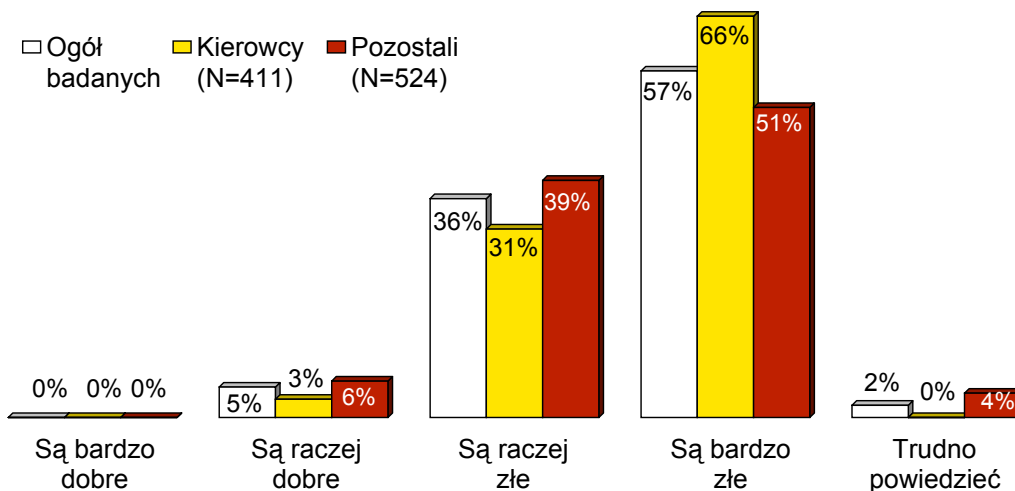
RYS. 9. NA DROGACH POJAWIŁY SIĘ TABLICE INFORMUJĄCE O NIEBEZPIECZNYCH MIEJSCACH (TZW. CZARNE PUNKTY), W KTÓRYCH DOSZŁO DO WIELU WYPADKÓW DROGOWYCH. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY TAKIE OZNACZENIA POWODUJĄ, ŻE KIEROWCY JEŹDŹĄ BEZPIECZNIEJ I OSTROŹNIEJ?

OCENA STANU POLSKICH DRÓG

Bezpieczeństwo jazdy zależy nie tylko od umiejętności i ostrożności kierowcy, ale również od stanu i jakości dróg. Polskie drogi ankietowani oceniają zdecydowanie negatywnie: jako raczej złe określa je 36% ogółu respondentów, a jako bardzo złe - ponad połowa (57%).

RYS. 10. JAK OCENIA PAN(I) STAN POLSKICH DRÓG?

Stan polskich dróg znacznie gorzej oceniają kierowcy niż osoby w ogóle nieprowadzące samochodu. Jedynie 3% kierowców i 6% pozostałych badanych uważa, że polskie drogi są „raczej dobre”. Natomiast jako złe określają je niemal wszyscy kierowcy - 97%, w tym 66% jako bardzo złe; wśród osób w ogóle nieprowadzących samochodu wskazania wynoszą odpowiednio: 90% i 51%.

Połowa ankietowanych posiada samochód, jedna czwarta prowadzi go codziennie. Mimo upowszechnienia motoryzacji Polacy nie są zadowoleni z kultury, bezpieczeństwa i odpowiedzialności jazdy polskich kierowców. Zarzucają kierowcom, że jeżdżą agresywnie i nie liczą się z innymi uczestnikami ruchu drogowego - zarówno pieszymi, jak i zmotoryzowanymi. Osoby prowadzące samochód są również przekonane, że inni kierowcy nagminnie popełniają błędy i wykroczenia przeciwko kodeksowi drogowemu. Jednocześnie część przyznaje, że zdarza im się łamać niektóre przepisy. W opinii respondentów najczęstszym wykroczeniem jest przekraczanie dozwolonej prędkości.

Negatywne opinie o polskich kierowcach mogą mieć źródło w osobistych doświadczeniach badanych: połowa respondentów ma wśród rodziny lub przyjaciół kogoś, kto miał wypadek drogowy. Z drugiej strony kierowcy narzekają na przepisy ruchu drogowego, które uważają za niedostosowane do polskich realiów. Prawie wszyscy Polacy bardzo negatywnie oceniają stan polskich dróg.

Opracowała
Marta CIEŚLAK

A N E K S

Tabela 1. Czy ma Pan(i) samochód??

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	47	53	934
Płeć			
Mężczyźni	56	44	448
Kobiety	39	61	486
Wiek			
18-24 lat	30	70	142
25-34	62	38	168
35-44	66	34	166
45-54	56	44	175
55-64	45	55	131
65 lat i więcej	16	84	152
Miejsce zamieszkania			
Wieś	50	50	346
Miasto do 20 tys.	40	60	119
20-100 tys.	43	57	182
101-500 tys.	48	52	176
501 tys.i więcej mieszk.	50	50	111
Wykształcenie			
Podstawowe	26	74	262
Zasadnicze zawodowe	54	46	247
Średnie	51	49	323
Wyższe	71	29	102
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	77	23	61
Prac.umysł.niż.szczebła	74	26	83
Pracownicy fiz.- umysł.	53	47	93
Robotnicy wykwalifikowani	60	40	65
Robotnicy niewykwalifik.	52	48	47
Rolnicy	70	30	50
Pracujący na własny rach.	81	19	24
Bierni zawodowo			
Renciści	31	69	104
Emeryci	25	75	188
Uczniowie i studenci	23	77	72
Bezrobotni	45	55	109
Gospodynie domowe i inni	53	47	37
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	68	32	137
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	56	44	78
sekt. pryw. poza rolnict.	66	34	160
prywatnym gosp. rolnym	70	30	56
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	41	59	123
301-500	41	59	163
501-900	47	53	230
901-1200	42	58	86
Powyżej 1200 zł	64	36	65
Ocena własnych war. mater.			
Złe	33	67	284
Średnie	51	49	382
Dobre	56	44	267
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	34	66	48
Raz w tygodniu	52	48	472
1-2 razy w miesiącu	42	58	143
Kilka razy w roku	43	57	184
W ogóle nie uczestniczy	42	58	86
Poglądy polityczne			
Lewica	49	51	140
Centrum	50	50	288
Prawica	52	48	218
Trudno powiedzieć	39	61	288

Tabela 2. Czy jeździ Pan(i) samochodem jako kierowca:

(%)

	codziennie	4-5 razy w tygodniu	2-3 razy w tygodniu	raz w tygodniu	okazjonal- nie	nigdy	Liczba osób
Ogółem	25	3	6	3	7	56	935
Płeć							
Mężczyźni	40	5	8	3	7	37	448
Kobiety	11	2	3	3	8	73	487
Wiek							
18-24 lat	22	4	9	2	11	52	142
25-34	36	5	7	6	9	38	168
35-44	41	2	6	3	6	43	166
45-54	23	5	3	4	8	57	175
55-64	20	1	7	2	7	62	131
65 lat i więcej	4	2	2	0	3	88	153
Miejsce zamieszkania							
Wieś	27	3	8	4	6	53	347
Miasto do 20 tys.	20	3	6	5	6	60	119
20-100 tys.	25	1	4	2	7	60	182
101-500 tys.	26	4	5	2	10	53	176
501 tys.i więcej mieszk.	23	5	2	2	9	60	111
Wysztalcenie							
Podstawowe	11	2	3	1	4	78	263
Zasadnicze zawodowe	27	2	7	5	7	51	247
Średnie	27	4	6	3	9	51	323
Wyższe	49	6	6	3	10	27	102
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	59	8	2	2	15	15	61
Prac.umysł.niż.szczebła	38	6	6	3	9	38	83
Pracownicy fiz.- umysł.	28	2	9	3	7	50	93
Robotnicy wykwalifikowani	43	5	8	2	6	36	65
Robotnicy niewykwalifik.	18	5	2	3	8	64	47
Rolnicy	41	1	10	8	5	34	50
Pracujący na własny rach.	78	0	0	0	3	20	24
Bierni zawodowo							
Renciści	14	3	2	3	7	70	104
Emeryci	6	1	4	1	5	84	189
Uczniowie i studenci	18	3	6	3	11	59	72
Bezrobotni	16	3	9	7	8	56	109
Gospodynie domowe i inni	19	0	10	0	2	68	37
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	42	5	7	2	8	35	137
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	37	7	2	3	6	45	78
sekt. pryw. poza rolnict.	42	3	6	3	10	36	160
prywatnym gosp. rolnym	35	1	8	7	6	42	56
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	24	1	6	2	10	57	123
301-500	18	3	8	4	7	61	163
501-900	23	5	3	1	7	61	231
901-1200	28	0	2	3	9	58	86
Powyżej 1200 zł	49	0	7	0	9	36	65
Ocena własnych war. mater.							
Złe	16	2	4	4	6	67	285
Średnie	25	3	6	3	7	56	382
Dobre	35	4	7	2	9	44	267
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	10	2	2	4	6	76	48
Raz w tygodniu	25	3	5	3	7	55	473
1-2 razy w miesiącu	26	5	6	3	6	55	143
Kilka razy w roku	27	2	6	1	8	56	184
W ogóle nie uczestniczy	26	4	8	3	8	51	86
Poglądy polityczne							
Lewica	28	5	7	4	5	51	140
Centrum	29	3	6	3	8	52	288
Prawica	29	3	4	2	10	52	218
Trudno powiedzieć	16	2	6	3	6	66	288

Tabela 3. Czy w czasie jazdy samochodem stosuje się Pan(i) do wszystkich przepisów kodeksu drogowego i znaków drogowych czy też nie? 1 - Tak, zawsze; 2 - Na ogół tak ; 3 - Stosuję się do przepisów, choć nie zawsze; 4 - Dość często przekraczam przepisy drogowe

(%)

	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	42	40	17	1	404
Płeć					
Mężczyźni	42	38	19	1	278
Kobiety	41	45	12	1	126
Wiek					
18-24 lat	34	46	20	1	68
25-34	29	47	21	2	104
35-44	40	39	21	0	92
45-54	52	33	14	1	75
55-64	52	42	6	0	47
65 lat i więcej	80	11	9	0	18
Miejsce zamieszkania					
Wieś	51	37	11	1	160
Miasto do 20 tys.	56	30	14	0	47
20-100 tys.	31	49	18	2	71
101-500 tys.	34	44	22	0	81
501 tys.i więcej mieszk.	28	41	31	0	45
Wykształcenie					
Podstawowe	72	15	13	0	54
Zasadnicze zawodowe	47	38	13	2	119
Średnie	35	43	22	1	157
Wyższe	27	56	16	1	74
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	42	25	2	52
Prac.umysł.niż.szczębła	26	58	14	2	51
Pracownicy fiz.- umysł.	30	37	31	2	46
Robotnicy wykwalifikowani	37	41	18	3	40
Robotnicy niewykwalifik.	71	23	6	0	16
Rolnicy	65	28	7	0	32
Pracujący na własny rach.	28	54	18	0	19
Bierni zawodowo					
Renciści	71	29	0	0	29
Emeryci	61	30	9	0	31
Uczniowie i studenci	26	50	24	0	29
Bezrobotni	42	33	25	0	46
Gospodynie domowe i inni	49	51	0	0	12
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	32	43	24	1	85
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	50	31	15	4	43
sekt. pryw. poza rolnict.	30	49	19	1	102
prywatnym gosp. rolnym	55	42	2	0	33
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	61	28	9	3	51
301-500	43	35	20	1	63
501-900	43	41	15	1	90
901-1200	27	43	30	0	35
Powyżej 1200 zł	28	48	22	2	42
Ocena własnych war. mater.					
Złe	49	36	14	1	88
Średnie	44	38	17	1	165
Dobre	34	46	19	1	149
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	46	33	21	0	11
Raz w tygodniu	44	43	13	1	208
1-2 razy w miesiącu	49	34	17	0	62
Kilka razy w roku	43	33	22	2	81
W ogóle nie uczestniczy	18	52	28	2	42
Poglądy polityczne					
Lewica	29	43	24	3	69
Centrum	41	39	20	0	136
Prawica	38	47	13	1	104
Trudno powiedzieć	56	31	12	1	95

Tabela 4. Czy zdarzyło się w Pana(i) życiu, że był(a) Pan(i) ofiarą wypadku drogowego?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	14	86	935
Płeć			
Mężczyźni	17	83	448
Kobiety	12	88	487
Wiek			
18-24 lat	14	86	142
25-34	12	88	168
35-44	16	84	166
45-54	18	82	175
55-64	12	88	131
65 lat i więcej	12	88	153
Miejsce zamieszkania			
Wieś	14	86	347
Miasto do 20 tys.	12	88	119
20-100 tys.	15	85	182
101-500 tys.	15	85	176
501 tys.i więcej mieszk.	16	84	111
Wykształcenie			
Podstawowe	10	90	263
Zasadnicze zawodowe	15	85	247
Średnie	15	85	323
Wyższe	21	79	102
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	19	81	61
Prac.umysł.niż.szczebła	18	82	83
Pracownicy fiz.- umysł.	21	79	93
Robotnicy wykwalifikowani	13	87	65
Robotnicy niewykwalifik.	9	91	47
Rolnicy	13	87	50
Pracujący na własny rach.	33	67	24
Bierni zawodowo			
Renciści	13	87	104
Emeryci	11	89	189
Uczniowie i studenci	10	90	72
Bezrobotni	10	90	109
Gospodynie domowe i inni	18	82	37
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	17	83	137
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	22	78	78
sekt. pryw. poza rolnict.	15	85	160
prywatnym gosp. rolnym	16	84	56
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	8	92	123
301-500	15	85	163
501-900	13	87	231
901-1200	10	90	86
Powyżej 1200 zł	16	84	65
Ocena własnych war. mater.			
Złe	15	85	285
Średnie	13	87	382
Dobre	16	84	267
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	13	87	48
Raz w tygodniu	12	88	473
1-2 razy w miesiącu	16	84	143
Kilka razy w roku	19	81	184
W ogóle nie uczestniczy	15	85	86
Poglądy polityczne			
Lewica	16	84	140
Centrum	18	82	288
Prawica	12	88	218
Trudno powiedzieć	11	89	288

Tabela 5. Czy zdarzyło się w Pana(i) życiu, że spowodował(a) Pan(i) wypadek drogowy?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	6	94	934
Płeć			
Mężczyźni	10	90	447
Kobiety	3	97	487
Wiek			
18-24 lat	3	97	142
25-34	9	91	168
35-44	8	92	165
45-54	2	98	175
55-64	13	87	131
65 lat i więcej	2	98	153
Miejsce zamieszkania			
Wieś	5	95	346
Miasto do 20 tys.	2	98	119
20-100 tys.	8	92	182
101-500 tys.	7	93	176
501 tys.i więcej mieszk.	10	90	111
Wykształcenie			
Podstawowe	2	98	263
Zasadnicze zawodowe	7	93	247
Średnie	5	95	322
Wyższe	16	84	102
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	14	86	61
Prac.umysł.niż.szczebła	8	92	83
Pracownicy fiz.- umysł.	2	98	92
Robotnicy wykwalifikowani	11	89	65
Robotnicy niewykwalifik.	3	97	47
Rolnicy	14	86	50
Pracujący na własny rach.	26	74	24
Bierni zawodowo			
Renciści	3	97	104
Emeryci	4	96	189
Uczniowie i studenci	5	95	72
Bezrobotni	2	98	109
Gospodynie domowe i inni	6	94	37
Pracuje w:			
inst. państw., publicznej	10	90	137
spółce właścicieli			
prywatnych i państwa	7	93	78
sekt. pryw. poza rolnict.	10	90	159
prywatnym gosp. rolnym	13	87	56
Dochody na jedną osobę			
Do 300 zł	4	96	123
301-500	4	96	163
501-900	6	94	230
901-1200	10	90	86
Powyżej 1200 zł	8	92	65
Ocena własnych war. mater.			
Złe	4	96	285
Średnie	6	94	381
Dobre	8	92	267
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	2	98	48
Raz w tygodniu	5	95	473
1-2 razy w miesiącu	7	93	143
Kilka razy w roku	8	92	184
W ogóle nie uczestniczy	7	93	86
Poglądy polityczne			
Lewica	9	91	140
Centrum	6	94	288
Prawica	9	91	218
Trudno powiedzieć	3	97	288